

Självmedicinering med amfetamin och andra centralstimulerande preparat

Det finns en orättvisa inom beroendevården värd att lyfta.

En opiatberoende får, när vissa kriterier mötts, chansen att få opiatsubstitut på recept. För detta krävs ingen adhd-utredning med positivt resultat eller att denne visar urinprover utan spår av alla illegala droger under upp till tre månaders tid.

Låt säga att en patient med amfetaminberoende får sin adhd-diagnos och fungerar mycket dåligt utan centralstimulerande preparat. Få personer klarar av att vara helt drogfria i flera månader efter en lång tids missbruk. Klarar de trots allt detta och får en adhd-diagnos, ställs de ibland in på ett preparat som inte fungerar för dem, och en dos så svag att de inte känner av den. En dos som bara bidrar till ett ökat drogsug. Det finns en mängd preparat att skriva ut, även rent amfetamin. Om en person har missbrukat just amfetamin i många år, i vissa fall nästan ett helt liv, kommer en mikrodos av exempelvis Concerta inte att räcka. Personal på beroendemottagningarna hävdar att rent amfetamin på recept kan säljas. Om dosen en brukare får på recept är adekvat och en för denne fungerande sort centralstimulantia, kan det då inte vara så att jakten är över; brukaren slipper begå brott för att ha råd med drogen, smittspridning vid ett eventuellt injicerande förhindras och personen kan återgå till en lugnare tillvaro?

Låt säga att en patient inte fått en adhd-diagnos men brukat amfetamin i 10+ år. Uppenbarligen finns här ett behov av preparatet, och för att få tillgång till detta begår man brott, tvingas in i kriminalitet och med detta följande

utanförskap. Även att bruka amfetamin är ett brott enligt svensk lag. Vem gynnas av att en långtida brukare av amfetamin inte får en adekvat dos legalt på recept under ordnade förhållanden? Inte personen i fråga, dennes eventuella anhöriga eller samhället då kriminalitet belastar detta. Medicinen kan därefter när patienten är stabil och redo trappas ned i lämplig takt eller fortsatt brukas legalt.

Beroendevården är en industri. Kriminalvården likaså. Vad skulle hända med dessa om man förenklade livet för personer med beroende?

Alex:

Jag fick min adhd-diagnos vid trettioåttå års ålder. När jag var fyrtio år gammal började jag använda amfetamin och har gjort det i cirka femton år nu. Hade jag fått amfetamin på recept på en gång hade mitt liv nog sett mycket annorlunda ut. Jag har levt på gatan i över tio år som en följd av mitt självmedicinerande. Först de senaste åren har jag erbjudits medicin för min adhd. Ritalin gav mig tyvärr svåra biverkningar och Concerta fungerade inte alls. Nu har jag äntligen fått Elvanse (rent amfetamin) men en alldeles för låg dos. Om jag bara skulle få en adekvat dos skulle jag fungera mycket bättre. Vad väntar man på? Bevisligen klarar jag mig dåligt utan amfetamin.

Jannika:

Jag är femtiotre år och har tagit amfetamin dagligen i sjutton år. Det är inte så att det syns. Jag tar inte mer än vad som behövs för att jag ska komma upp på morgonen. Utan amfetamin blir jag trött, bara sover, blir helt oförmögen att jobba eller plugga och får panikångest.

De flesta år jag bott i Stockholm har jag levt i hemlöshet. Jag har självmedicinerat varenda dag för att orka med mig själv och orka med livet på gatan. Jag har bott i tält, olika rivningskomplex och inne i de centrala delarna av stan i allt från hissrum, fläktrum, förråd till någon skrub, i en bastu,

i tvättstugor. Man visste aldrig när väktare, polis eller privatpersoner skulle kasta ut en i kylan mitt i natten. Det är tufft att aldrig vara välkommen någonstans eller få koppla av.

En dag tog min partner livet av sig. Jag hittade honom död och det blev en chock. Jag hamnade i en förskräcklig sorg och för att orka dödade jag mig med ännu mer självmedicinering. Under mina år som hemlös har jag nästan hela tiden jobbat eller utbildat mig och behövt självmedicinera för att orka. Min självmedicinering är som en del av mig och min kropp. Att ta bort den skulle vara som att kapa mina armar och ben.

Alla ska väl oavsett beroende kunna få hjälp att fungera i dagens samhälle genom vården och få chansen att kalla oss drogfria. En gång i tiden bodde jag i villa med man och barn. Jag hade två jobb, häst och en fin bil. Det vore en befrielse att slippa självmedicineringen och alla konsekvenser den kan föra med sig.

Anneli:

Jag har använt amfetamin i över trettio års tid, började vid femton års ålder. Under en tolvårs period då jag levde med en drogfri man och fick barn var jag drogfri.

Någon adhd-utredning har jag inte gått igenom för jag klarar inte av drogfriheten som krävs i samband med denna. Självklart skulle jag vilja ha amfetamin på recept. Jag har provat Ritalin illegalt och känner att jag skulle fungera bra på den medicinen. Mitt liv hade sett helt annorlunda ut om jag sluppit slitet för att dra ihop pengar till drogen. Jag har suttit på kåken tjugo gånger.

Peter:

Jag har brukat amfetamin i fyrtio år, sedan jag var tolv år gammal. Enda sättet att dra ihop pengar till bruket har varit kriminalitet. Jag har jagat amfetamin varje dag och varit hemlös i arton år. Tar jag amfetamin mår jag bra, men i

dagsläget är gatudrogerna bara skit. Jag har fått två strokes den sista tiden. Hade jag fått möjligheten till amfetamin legalt hade jag fått den hjälp jag behöver. Jag var ett riktigt adhd-barn och fick medicin för det när jag var liten, tror jag var åtta, nio år då. Jag skulle verkligen behöva medicin legalt men klarar inte drogfriheten som krävs för att få till en ny utredning. Så jag fortsätter att självmedicinera. Jag blir lugn på amfetamin. När jag nyligen fick ett stroke och läkaren undersökte mig sa han att jag var åderförkalkad som två nittio-åriga gubbar. Det berodde på skitigt ofiltrerat amfetamin, att jag skjutit i mig grumliga lösningar.

Vi i ENOUGH! anser att denna orättvisa inom beroendevården bör regleras. Låt amfetaminbrukare få chansen till sin medicin legalt som vi opiatbrukare.

Om Peter inte får rent amfetamin lagligt inom kort och får ännu ett stroke kan det ha livsavgörande konsekvenser. Om Alex, Jannika, Anneli, Peter och andra långtida brukare av amfetamin skulle beredas möjligheten till detta utan krav på drogfrihet först och utan en långsam inställning till en i slutändan ej adekvat dos, då skulle deras liv, psykiska och fysiska hälsa drastiskt förbättras.

ENOUGH! – en skrivargrupp

Vilka är vi?

Vi är de som vägrar tiga när våra vänner på beroendemottagningarna far illa. Många har dött en för tidig död. Vi har nu fattat pennan för vännerna som ber om hjälp men ingen får. Vi vill synliggöra det osynliga folket, vars röster inte hörs, vars liv inte räknas.